

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR 1864'te İstanbul'da doğdu. Okula Girit'te başladı. Ancak babasının evlenmesi üzerine, altı yaşında İstanbul'a anneannesinin yanına gönderildi. Öğrenimine burada devam etti. Yakubağa Mektebi, Mahmudiye Rüşdiyesi ve idadide okudu. Tarihçi Abdurrahman Şeref Bey'in himayesiyle Mekteb-i Mülkiye'ye girdi (1878). Okulun ikinci sınıfındayken öğrenimini yarıda bıraktı (1880). Kısa bir süre, Adliye Nezareti Ceza Kalemî'nde memur, Ticaret Mahkemesi'nde aza olarak görev yaptı.

Hayatını kalemîyle kazanmaya başladı. 1887'de *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde, ardından *İkdam* ve *Sabah* gazetelerinde mütercim ve yazar olarak çalıştı. II. Meşrutiyet döneminde 37 sayı süren *Boşboğaz ile Güllâbi* adlı gazeteyi, İbrahim Hilmi Bey ile birlikte *Millet* gazetesini çıkardı. Bundan sonra *İkdam*, *Söz*, *Zaman*, *Vakit*, *Son Posta*, *Milliyet* ve *Cumhuriyet* gazetelerinde yazmaya başladı. 5. ve 6. dönem Kütahya milletvekili oldu. Ömrünün son otuz yılını geçirdiği Heybeliada'daki köşkünde 8 Mart 1944 günü öldü.

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

ŞIK

Roman

Remzi Kitabevi

ŞİK / Hüseyin Rahmi Gürpınar

© Remzi Kitabevi, 2020

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Halil İbrahim Binici

Düzeltili: Mecit Demir

Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1970-5

*1920'de yapılan basım
esas alınarak hazırlanmıştır.*

BİRİNCİ BASIM: Kasım 2020

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

Önsöz⁽¹⁾

Bu eser ilk defa 1305'te (m. 1888) basılmıştı. Şimdi 1335'te (m. 1920) yani tam otuz sene sonra ikinci defa basılıyor.

Okuyucular bu yaşlı hikâyede şimdiki Hüseyin Rahmi'nin acemi, zayıf, cılız, fakat ileride bol meyve vermeye müsait bir fidanını göreceklerdir. Bu çelimsiz fidan dayanıklı bir gövde oluncaya kadar, yirmi yıl istibdadın tehlikeli boraları ile hırpalandı. Bazen köküne yakın budandı. Hayatını, özünü muhafaza için muhtaç olduğu gıdaları bulamamak tehlikelerine düştü.

Bu *Şık* romanı matbuat caddesine attığım ilk adımdır. Onun için bunun kendimce heyecanlı bir biyografisi vardır. Eserin yazılış tarihi, yayımlanmasından iki üç sene kadar da öncedir. Birinci kısmı hemen mektepte yazılmıştır. Zaten birçok cümlelerindeki beceriksizlik, acemilik, adeta çocukluk, bazı fikirlerdeki büyük saflık, okuyanlara bu hakikati söyler.

Şık'ın yazılmış yarısını büyük bir zarfa doldurarak Ahmet Mithat Efendi'ye gönderdim. Efendi merhumun eserlerini okurum. En büyük hayranıyım. Fakat henüz kendisini görüp tanımak şerefine eremedim... Ne mizaç ne ahlakta bir zattır? Onu da bilmem. Eserimi gönderdikten sonra bana müthiş bir pişmanlık geldi. Hiç öyle büyük bir adama böyle çocukça, budalaca, saçma yazılar gönderilir mi? Eyvah ben ne yaptım!

O gece üzüntümden, mahcubiyetimden uyuyamadım. Düşündükçe utancımın terler döküyordum. Eserin iyi karşılanacağına binde bir ihtimal vermiyordum.

(1) 1920 tarihli 2. baskısına yazılan önsözü. 1. baskısında önsöz yoktur. (y.h.n)

Ertesi gün arkadaşlarımdan biri elinde bir *Tercüman-ı Hakikat* gazetesıyla karşıma çıkarak:

— Müjde!... Eserin beğenilmiş. Ahmet Mithat Efendi hazretleri seni matbaaya davet ediyor.

— Alay etme, ben zaten mahcubiyetimden yerlere geçiyorum...

— Vallahi alay değil... İşte nah... Al oku.

Gazeteyi aldım. Birinci sayfanın ortasında “Muhabere-i Ale-niye” (Açık Muhabere) başlığı altında şu satırları okudum:

“Matbaaya gönderilen *Şık* unvanlı hikâye cidden takdire layık görünmekle yazarı Hüseyin Rahmi Beyefendi’nin lütfen idarehanemize teşekkürleri rica olunur.”

Gözlerime inanamıyordum. O vaktin yazar ve şairlerinin toplandığı *Tercüman-ı Hakikat* matbaasından böyle bir davet gelmesi aklımın alacağı bahtiyarlıklardan değil. Arkadaşlarım beni tebrikeye başladılar. Ben hâlâ bu hakikate inanamıyor, rüya görüyorum sanıyorum.

Bütün acizimle Ahmet Mithat Efendi gibi zamanın büyük adamının huzuruna çıkmak da benim için pek mühim bir mesele idi. Bütün cesaret ve girişkenliğimi toplamaya uğraşarak matbaaya gittim. Efendi’nin orada bulunmadığını, kendisi ile Galata’da Sıhhiye Dairesi’nde görüşebileceğimi söylediler.

Karantina dairesinde büyük bir heyecanla hazretin huzuruna çıktım. Gür kaşlı, kara sakallı, iriyarı, heybetli bir zat... Beni görünce ilk sorusu şu oldu:

— Kimsin sen çocuğum?

— *Şık*’ın yazarı Hüseyin Rahmi...

Ah korktuğuma uğradım. Efendi’nin yüzünde derhal bir itimatlılık tebessümü belirdi. Tabir hiç aklımdan çıkmaz. Bana pek alaycı gelen bir sesle:

— Oğlum senin ağzın daha süt kokuyor. Bu roman usta işi... Senin ne kalemin ne üslubun ne tecrüben ve ne de görgün henüz bunu yazmaya müsait. Bu, hakikat görünüyor. Sen böyle bir şey tasvirine özenabilirsin, fakat bu iş yalnız başına başaramazsın.

Sana bir yardım eden var. Baban mıdır? Ağabeyin midir? Arkadaşın mıdır? O kimdir? Söyle...

O yazılarda bana hiçbir ferdin bir tek kalem yardımı yoktu. O tarihte Yanya'da bulunan babam Sait Paşa'ya her hafta mektup yazardım. Epeyce diller dökerdim... Babam mektupları gördüğünü bazı kimselere okuduktan sonra fotoğrafımı göstererek:

— İşte bu satırları yazan bu çocukcağızdır, dermiş.

Onlar da bu mektuplar ile fotoğrafımı karşılaştırdıktan sonra:

— Hayır ihtimali yok. Bu çocuk şu sözleri yazamaz. Sizi aldatıyor paşa, cevabını verirlermiş.

Babam onların bu iddialarına nihayet kanaat getirerek bana şu nasihati yazmıştı:

“Oğlum Rahmi, bana yazdığın mektuplarda bir usta kâtip eli var. Başkasının yazdığı satırların altına imza koymak münasebetsizliğine alıştığını istemem. Cümlelerin hatalı, pürüzlü olsun zararı yok. Benim istediğim senin samimi ifadendir.”

Bundan dolayı zaten yüreğim yaralı... Koca Ahmet Mithat Efendi'nin aynı ithamı karşısında küçüldüm. Bozuldum. Hiçbir söz bulamadım. Nihayet gözlerimden dökülen iki damla, hazine bir cevap yerine geçti. Bu saf, samimi, masumane ağlayışım Efendi'ye dokundu. Hemen,

— Ağlama, ağlama inandım. Fakat böyle güzel başlayan eserlerin bazen sonu başlangıcına uymayıverir. Bunu tamamla, sonra yayımlayalım... dedi.

Bin heyecan, üzüntü, ümitsizlik içinde hikâyemi bitirdim. Efendi, başlangıcı kadar sonunu da beğendi. Artık haftada birkaç defa Karantinahane'ye devamla, fıkralar, makaleler de yazmaya başladım. Beni ne kadar takdir ettiğini göstermek için beni manevi evlat edindiğini gazetesıyla ilan etti.

Matbuat pazarına dökülen isimlerin o elemli, meçhuliyet ve takdirsizlik devresi olan çetin günleri gördüm.

Şık, gazetede tefrika edildi. Efendi'nin pohpohluları ile birden tanıdım. Yazdıklarım takdir buldu.

O zamandan beri hiç okumamış olduğum bu hikâyemin sayfalarını otuz sene sonra şimdi gözden geçirirken uzak, biraz paslı, dumanlı, fakat sislî bir doğma anı gibi münevver, şen, mesut, kaygısız bir mazi aynasında gençliğimi görüyorum. Ne safdiline satırlar, ne ham hikmetler, ne çocukça tuhafliklar, ne basit tasvirler...

Eserin çocukluk neşesini bozmamak için cümleleri, bütün saflıkları, lüzumsuz kelimeleri, bazen tutarsızlıkları ve kabalıkları bırakıyorum.

O zaman bu hikâyenin gördüğü rağbet hayretimi çekmişti, sebebini Efendî'ye sormuş ve şu cevabı almıştım:

— Oğlum senin kafandan daha çok şeyler doğacak gibi görünüyor. Eserin en büyük fazileti, okuyanları kahkahalarla güldürmesidir.

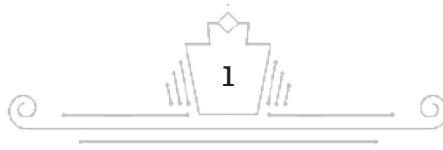
Meşhur Molière, Le Médecin Volant adlı piyesini genç yaşında yazmış, bir Fransız eleştirmeni bu eser hakkında kanaatini beyan ederken “İşte bu Le Médecin Volant, Médecin Malgré Lui'nin taslağıdır” diyor. Bu *Şık* hikâyesindeki Şatırzade Şöhret Bey de kendisinden on yedi sene sonra doğan *Şıpsavdi*'nin kahramanı Mef-tun Bey'in nüvesidir.

Şimdiki ihtiyar ben, genç, toy, acemi Hüseyin Rahmi'nin ne kadar kusurlarını görüyorum. Emin olunuz zamandan büyük bir muallim, hakikatleri öğretmekte ondan daha muktedir bir profesör yoktur. Yaşayan görüyor ve öğreniyor...

Okuyunuz efendim, okuyunuz. Gençliğimin, ihtiyarlığımdan çok neşeli ve daha güldürücü olduğunu göreceksiniz. Çünkü ben bile kendi kendime bayıla bayıla güldüm.

Hüseyin Rahmi

20 Kanunuevvel 1335 (20 Aralık 1919) - Heybeliada

Beyoğlu'nda Bir Metres

Şık denilince elinde eldiveni, cebinde kartı olan, fakat üstünde parası bulunmayan bir genç; bastonu, gözlüğü ve modaya uyuma çabasındaki kostümüyle gözlerde canlanır.

Âleme karşı bu kılıқта kendini gösteren bir genç zamanımızda ahlakına fesat karıştırmış, hoppalığı pek azıştırmış olmakla itham edilerek âlemin eğlencesi oluyor. Halbuki bu ithamlar bazen haksız yere yapılıyor. Çünkü eline eldiven giyen, cebinde kart taşıyanların tamamını şıktır diye alaya almak doğru değildir. Asıl alaya layık olan şıklar, esasen hiçbir meziyete, fazilete sahip olmayıp her hareketleri birer adi taklitçilikten ibaret kalanlar, her gören veya işitenleri hem acımaya hem herkesi kendine güldüren hem de acındıran birtakım garip halleri görülenlerdir.

Bu hususta güzel bir örnek olarak okuyucularımıza işte bizim Şatırzade Şöhret Bey'i arz edeceğiz.

Şatırzadeliğini, eski bir aileye mensup veyahut başka bir esasa dayanan bir isim zannetmeyiniz. Şöhret Bey sadece böyle bir unvanla anılmak arzu ettiği için isminin yanına bir de Şatırzadelik ilave etmiştir!

Şöhret pek şıktır. Ama nasıl şık? Bu kelimenin en kötü mana ile ne kadar genişletilmeye imkân varsa işte öyle şıktır. Malum ya? Şıklık yalnız kıyafetle olmaz. Tabiaten ve ahlaken de şık olmak icap eder. Kıyafette görülen aşırı şıklık bazen tabiata karışan ah-

laksızlığın dış görünüşleri demektir. Bir erkek pudra, düzgün, alılık, kırmızılık gibi kadınlara mahsus süslenme marifetlerine düşünün olursa onun ahlakından şüphe edilebilir. Cenab-ı Hak kadını kadın, erkeği erkek olmak üzere yaratmıştır. Her yarattığındaki hikmete bizi hayran eden o büyük kudret sahibi, en büyük bir kemalini de kadınla erkeği birbirine karşı pek cazip bir şekil ve vücutta yaratmakta göstermiştir.

Tarihi görmüş olanlar bilirler ki kadın, erkekten yalnız cinsiyeti ayıran belirtilerle değil, fizyolojik yapısı ile de büyük ölçüde bir ayrılık gösterir. Kadınların yaratılışlarında görülen nezaket, vücutlarının birçok kısımlarındaki o kendine mahsus letafet niçin o kadar göz alıcıdır? Kendilerine eş olmak için yaratılan erkeklerin hayranlığını ve arzusunu uyandırmak için değil mi? Üstü tabiat her iki cinse de kendine mahsus bir başka letafet vermiş. Bir güzel kadının vücudunu görmek değil, bazen tasviri bile nasıl bir erkeğin sinirlerine gerginlik getiriyor ise keza bir erkeğin daha irice ve tüylüce olan vücudu, kadın üzerine aynı etkiyi ortaya çıkarır.

Bir tabiat sahibi olan erkek nasıl bıyıklı bir kadından hoşlanmaz ise keza tabiat sahibi bir kadın da makyaj yaparak erkek güzelliğini değiştirmeye çalışan bir mahluktan hoşlanmaz. İşte bizim Şatırzade, böyle korseli, pudralı şıklardandır. Modaya pek meraklıdır. Fakat maddi durumunun düşkünlüğü bakımından öyle mükemmel terzilerin dükkânlarına yanaşmaya müsait olmadığından sokak içlerinde, تنها yerlerde işleyen sünepe terzilerin başlarına bela olur. Çünkü bir pantolona biçilip dikme hakkı olarak hem üç çeyrek mecediyeden⁽¹⁾ fazla vermez hem de pantolonu bacağına giydikten sonra meşhur Mir'in⁽²⁾ makasına olan

(1) Mecidiye çeyreği: Gümüş mecediyenin dörtte biri, gümüş beş kuruş. (y.h.n)

(2) Mir Frères & Cottreau Constantinople. 19. yüzyılda İstanbul'un en ünlü Fransız terzileri. Terzi Mir o dönemde alafrangalaşma konusunda bir statü göstergesidir. Terzi Mir'i dönemin başka bir yazarı olan Recaizade Mahmut Ekrem'in *Araba Sevdası* adlı eserinde de görmek mümkündür. (y.h.n)

fevkaladeliği de göremediğinden dolayı zavallı terziye söylemediğini bırakmaz. Nihayet getirdiği kumaşı ziyan etmiş olduğunu bahane ederek üç çeyreğin yüz parasını da kesmeye kalkışır.

Mesela bu sene dar elbise giymek moda değil mi? Bizim Şatırzade kostümü o kadar darlaştırır ki diğer şıklarınki hakikaten onun yanında bol kalır. Yakalıkların genişlediğini görünce ertesi günü kulaklarının uçları ile temas edecek kadar geniş bir yakalık diktirip takar! İşte her süsü böyle benzetme veyahut benzetmeyi de aşırarak moda olan şeyi her ne ise onun aşırısını yapıp âleme gülünç olmaktan ibarettir.

Memlekette meraklı çok! Sokakta buna tesadüf edenler aklından zoru olup olmadığını anlamak için dikkatle yüzüne baktıkça zavallı Şatırzade, “İşte bugünkü kıyafet ve süsümün mükemmeliyeti halk üzerinde istediğim tesiri yaptı. Herkes kostümüme, güzelliğime hayran oluyor” diye sevinir. Zaten Deli Corci gibi dansa yakın hoppalıkla yürümek âdeti iken bugün zıp zıp sıçramak derecelerine varır.

Şatırzade süse, kılık kıyafetine olan merakı nispetinde simaca çirkindir. Zaten çirkinlerin süse, nizama itinaları güzellerden ziyade değil midir? Bazı çehre züğürtleri vardır ki süslenikçe çirkinleşirler. İşte bizim Şöhret de bunlardandır.

Fakat bu hali günde birkaç defa saçlarını tarayıp tuvaletini “Alamod”⁽¹⁾ düzeltmesine asla mani olmaz. Şöhret kendini çirkin mi zanneder sanıyorsunuz? Ne gezer!... Kendi siması hakkında kendine sorulacak olsa, yeryüzünün beş kıtasında kendi gibi bir güzellik sahibi daha bulunabileceği şüpheli kalır! Ona kalırsa çirkinliği yalnız şunun bunun birer boş kuruntusundan ibarettir. O sanır ki kendisi kusursuz güzeldir. Kusur, onu çirkin görenlerin güzeli çirkinini ayırt etmekten aciz olmalarındadır.

Şöhret Bey der ki: “Bana çirkin diyenlerde asla zevk yoktur. Bu zavallılar musikiden en güzel bir parça dinleyip de hiçbir heyecan hissetmeyen ve en meşhur bir ressamın mucizeli fırçasın-

(1) A la mode (Fr.): Moda, modaya uygun. (y.h.n)

dan çıkan bir tabloyu tasvire bakıp da hiçbir şey anlamayan dağlılara benzerler. Estetiğin ne olduğunu bilmeyen böyle adamlar güzellikten, çirkinlikten ne anlarlar? Benim güzelliğim hakkında bir hüküm verebilmek yetkisi ancak güzel sanatlar erbabına ait bir durumdur.”

Şatırzade'nin şu sözleriyle güzel sanatlar erbabının takdir ve hayretle baktığı sevimli yüzünü hele bir görelim:

Efendim Şık'ımda renk esmer, çehre insanların orangutan neslinden geldiğini iddia eden bazı âlimleri tasdik ettirecek derecede kaba ve uzun! Alt çene ileri doğru çıkık! Kara kaşların her biri ikişer parmak genişliğinde! Burun Fransızların *aquiline* dedikleri şekilde, yani gagavari, ufacık siyah gözler gayet çukurda! Boy sırık gibi uzun ve zayıf! Yaşça yirmi beş yirmi altı tahmin olunabilir.

Şöhret Bey bundan birkaç ay evvel Beyoğlu âlemlerinin birinde –kendi tabiri ile– konket⁽¹⁾ yapmış, yani bir kadının gönlünü çalarak birbirlerine ilan-ı aşk etmişler... Şık, madamın hanesine gelip gitmeye başlamış, münasebeti ilerletmişler. Muhabbeti koyulaştırmışlar. Malum ya; bu tür koyulaşan muhabbetlerin devamı para ile gelir! Halbuki bizim Şatırzade,

*Sanma o mestane nigâhı aşktandır,
İnan vallahi açlıktandır!*⁽²⁾

vasfına uygun olacak züğürt şıklardandır. Anadan, babadan varlıklı olmadığı gibi kendi gayretiyle kazanmak meziyetinden de tamamen mahrumdur. Gerçi kendisi kalemine devam ederse de bu devamı yalnız sözden ibaretti. Kaleme niçin böyle seyrek geldiğinin sebebi kendisinden sorulsa, aldığı yüz elli altı buçuk kuruş maaşı o büyük zekâ ve irfanı ile uygun bulmadığını söyler.

(1) Conquête (Fr.): Fethetme, ele geçirme. (y.h.n)

(2) Sanma ki o baygın bakışlar aşktandır / İnan, vallahi açlıktandır.

Şatırzade aşk münasebetinde bulunduğu madamın evine yirmi gün kadar devam eder. O aralık nasılsa eline geçirebilmiş olduğu beş on lirayı bu devamı esnasında yiyip bitirir.

Metresi ile geçirmiş olduğu bu yirmi günlük sefahat Şık'ın kalbinde ölünceye kadar yok olması mümkün olmayan tatlı bir eser bırakır. Lakin ne çare ki bin türlü müşkülle ancak edinebilmiş olduğu o beş on altının bitmesi Şık'ı sevgili metresinden ayrılmak zorunda bırakır.

Ayrılıktan sonra özlemin olacağı malum. Şık, bu ayrılık ateşine çok vakit tahammül edemeyeceğini anlar. Fakat ne yapsın? Metresi ile kendi arasında olan bağıllık paradır... Onsuz emele vusul mümkün değil.

Para bulmak için pek çok yollar düşünür. Hayli teşebbüslere kalkışır. Hep muvaffakiyetsizlik tarafı yüz gösterir. Nihayet annesinin elmas küpelerini çalıp satmak ve bu sayede muhtaç olduğu parayı tedarik etmek hususu aklına gelir. İlk önce bu suretle para tedariki Şık'a kolay görünürse de sonradan işin fena netice vereceğini düşünür. Zira Şık'ın annesi İstanbul'da bir eşi daha bulunmaz, kurnaz ve kadınlarca "eli bayraklı" tabir edilen derecenin pek ötesinde bir kadındır. Maazallah küpesinin uğradığı kazayı haber alırsa bu kadın neler yapmaz? Sonra annesinin elinden yakayı nasıl kurtarabilsin?

Kim bilir bu hırsızlığın meydana çıkmasından sonra ne türlü rezaletler olacaktır?

Fakat diğer taraftan Şık'ı bu hırsızlığa zorlayan arzuya üstün gelmek de zor. Şık, bir iki gün bu hırsızlığı yapıp yapmamakta tereddütte kalır. Fakat nihayet "Ben birkaç gün daha metresimle birlikte yaşayayım da isterse ondan sonra kıyametler kopsun" der, niyetini icraya karar verir.

Bir gün annesinin evde bulunmadığını fırsat sayar. Hatunun sandığını kırar. Küpeleri çalar. Kuyumcu çarşısında mezata verir. Küpelerin alt sallantılarından bazıları düşmüş ve bir tanesinin orta yerindeki pırlanta taşın dibi iğne ile karıştırılmış olduğu kusuru bulunarak bin kuruştan ziyade para veren olmaz. Eğer bu ku-

surları bulunmamış olsa bin beş yüz ve belki de iki bine kadar değerleri bulunduğu Şık'a söylenir.

Şık bu miktar paraya memnuniyetle razı olur. Küpeleri satar. Paraları cebine koyduktan sonra metresinin Pangaltı'daki evine kendini atar. Şatırzade'nin metresi Madam Pötiş piyasa aşüftele-
rinin en bayağılarından. Madam Pötiş, ahlaksızlıktan en aşağı dereceye düştüğü için medeni dünyanın en sefil düşmüş kadınlara açık bıraktığı fuhuş evlerinin çoğundan bile kovulmuştur.

Bu derece bayağı hayata alışmış kadınlar ne kadar sefalet ve zaruret çekseler yine rezil sanatlarına devamdan başka hiçbir şey yapamazlar... Madam Pötiş avladığı Şöhret Bey gibi müşterilerinden boş kaldıkça bazı geceler aç yatmak zaruretlerine kadar düşerdi.

Şöhret Bey yaratılıştan aptal denecek kadar safdil, Madam Pötiş ise böyle Şöhret tabiatında bulunan insanları istediği gibi idare edecek mertebede sanatının ustasıdır.

Münasebetlerinin başlangıcında Madam Pötiş Şık'ın her halini tetkik etmiş, o zavallının dünyada en ziyade özendiği şeyin alafrangalık olduğunu ve her tavır ve hareketini Frenkliğe tatbik ettiğini, fakat o hayata bu düşkünlüğü ölçüsünde Avrupalı gibi yapmanın büsbütün cahili ve yabancı bulduğunu anlamıştı.

Madam, Şöhret'in bu haline vâkıf olunca zavallıya metreslikten ziyade mürebbiyelik etmeye başladı. Alafrangalık vesilesiyle Şık'a her bir isteğini icra ettiriyordu.

Bu nazlım; gayet uzun boylu, şişman, çilli ve kırmızı çehreli, sima ve endamca güzel olmaktan uzak, tatsız tutsuz, otuz beşini geçkin bir kadındır. Aslı Fransız olduğu için anadilini gayet açık ve anlaşılır ve o milletin kadınlarına mahsus latif bir şive ile söylediğinden o konuştuğunda Şöhret hayran olup kalırdı.

Avrupalıya benzemenin tutkunu olan Şatırzade böyle güzel bir Fransızca konuşan metresini koluna takıp da Beyoğlu'nun kendi gibi şıklara mahsus çevrelerde dolaşmayı kendine en büyük şeref sayardı.

Şöhret'in geldiğini görünce Madam Pötiş, güya fevkalade sevinmiş gibi birtakım sahte yaygaralar, çırpınmalar yaptı ki zavalılı Şık, sevgilisi tarafından bu kadar sevgi göreceğini hatırına getirmemişti.

Karı, Şık'ın boynuna sarılarak bir buçuk aya yakın bir süre hiç gelip kendini sormamış olduğu için sitemlere, azarlamaya başladı... Şık, özür dilemek için bin türlü yalanlar bulup söylüyordu. Bu yolda birtakım şakalaşmalar filan olup bittikten sonra nihayet bir buçuk ay süren bu uzun ayrılığın acısını çıkarmak üzere bu akşam mükemmel surette eğlenmeye karar verdiler.

Nerelerde ve nasıl gezeceklerine dair bir program düzenlediler. Programı düzenledikten sonra aralarında şöyle bir konuşma başladı:

Şöhret Bey:

— Madam! Bu parlak yüzünüz, bu kibar ve nazik görünüşünüzle bu gece Beyoğlu'ndaki kadınların hepsinden daha üstün çıkacak ve bundan dolayı kadın refakatiyle çıkan bütün erkeklere karşı bana haklı bir gurur vereceksiniz. Buna şüphe yok. Fakat bu kadar mükemmeliyetle beraber bir eksiğimiz var ki ona dikkat edenler arasında bizi ayıplayanlar bulunabilir.

— Sevgili Şöhret! O eksiğimiz nedir? Söyle. Eğer yapılması mümkün bir şey ise tamamlayalım.

— Eksiğimiz sokağa çıktığımız vakit zinciri elimizde kâh arkamız sıra bizi takip eder ve kâh tonton önümüze geçer zarif bir köpeğimizin bulunmamasıdır.

Madam Pötiş herkesin sokakta kendilerini ayıplamaya kadar varacağı eksiğin bir köpek olduğunu anlayınca hemen bir kahkaha salıvermek ister, fakat yine kendini tutar. Çünkü bu sözünden Şöhret'in ne kadar alafangalık tutkunu ahmak bir herif olduğu karının nazarından bir kat daha meydana çıkar. Madam Pötiş, Şöhret'in bu sözlerine gülmek değil bilakis bu yoldaki fikirlerini beğenmekle kendine istifade kapılarını açmış olacağını hesap eylemişti. Bunun üzerine derhal cevap verdi:

